

Non Februarii. Hæc de dedicatione ista dixisse suffi- A
 ciant ; verum fidelis lector finem lectionis hac omni malo defendat, ac preces omnium fidelium
 prece concludat, ut dominus Deus istum locum semper exaudiat, qui per secula cuncta vivit et re-
 gnat. Amen.

RHYTHMI IN HONOREM DEODERICI EPISCOPI

Deodericus sanguine, moribus
 Claris profecto clarior omnibus,
 A rege clarebat secundus,
 Vix alicui sub eo secundus.
 Hic consobrinus cæsaris inclity
 Hærebat illi militiæ et domi,
 Regni ferens partes secundas,
 Cæsaris alleviansque curas.
 Regni per illum cuncta negotia,
 Et jura stabant ecclesiastica.
 Miles, senatus, regis aula
 Suspiciebat ad ejus ora.
 Rex Ottho clavo dum moderaminis
 Res fluctuantes Italiæ nimis
 Per jura tranquillare pacis
 Temptat ubique, malis remotis,
 Et hic erat, hic multus et intimus,
 Ad os, ad aures, cor quoque cæsaris;

Per hunc placebat qui placebat;
 Hoc sine vix aliquis valèbat.
 Hac præminentem magnificentia,
 Omnes honorant munificentia,
 Facti per illum gratiosi,
 Ut sua vota queant mereri.
 Qui non avare sed cupidus pie
 Hoc exigebat quod foret utile,
 Notaque culpæ quod careret,
 Quod sibi spem veniæ pararet.
 Nam vestra sancti corpora martyres
 Quærebat hujus sancta viri fides,
 Translata qualicumque cura,
 Ut reverenter haberet illa.
 B Gaudebat hoc urba Metis episcopo,
 Fidens in ejus præsidio duplo,
 Pollens per ejus sanctitatem,
 Tutaque per generositatem.

VITA SANCTI SIGEBERTI REGIS

AUCTORE SIGEBERTO GEMBLACENSI.

(Vide *Patrologiæ tom. LXXXVII, col. 303, in Sigeberto rege.*)

VITA BREVIOR S. SIGEBERTI .

AB EODEM SIGEBERTO SCRIPTA

(DUCHESENE, *Historiæ Francorum Scriptores, II.*)

Quia de Vita Sigiberti, Francorum regis, quæritis, C
 quæque de eo, vel de ordinatione regni in historiis, reliquiis Trojanorum ad exterarum nationes se contu-
 vel de sanctæ religionis propagatione in sanctorum lerunt. Æneam quidem ad Italiam venisse, et Ro-
 legimus gestis, inde collecta expediam paucis. Et mani imperii fundamenta jecisse etiam a scholaribus
 quia tres hujus nominis reges Francorum fuisse cantatur. At duodecim millia Trojanorum, qui An-
 scimus, nobilitatis ejus antiquitatem repetam altius, tenorem secuti sunt, Scythiæ regiones pervagati,
 ut quis fuerit primus rex Sigibertus, quis secundus, circa Meothidas paludes condecorerunt, et ab Ante-
 quis iste, de quo nunc agitur, tertius, vobis pateat nore Antenoridae vocati sunt. Hinc et in Virgilio
 clarius : et simul cunctis palam fiat unde gens legitur :

*Antenor potuit mediis elapsus Achivis,
 Illyricos penetrare sinus, atque intima tutus
 Regna Liburnorum, et fontem superare Timari.*

Quorum posteri condita civitate metropoli sui
 regni, quam Sicambriam nominaverunt, a qua etiam
 ipsi Sicambri denominati sunt, in gentem magnam
 coaluerunt, et semper suæ gentis regem habentes

Postquam Græci vobis Phrygiæ urbem everte-
 runt, Æneas et Antenor nobiles Trojanorum, cum

nunquam alicujus gentis jugo subjici passi sunt, sed vicini semper gentibus terrori fuerunt. Sed cum, sic dispensante Deo, universus orbis imperio Romano subactus est, et descriptione facta sub censu redactus, etiam ipsi Romanorum tributarii facti Romanorum tamen provincias crebris incursibus infestabant, et nomen suum longe lateque propalabant. Ab excidio Trojæ usque ad hæc tempora Valentiniani imperatoris res Francorum ita se habuerunt.

Valentiniano imperante, quo scilicet tempore sanctus Martinus Turonum episcopus per Gallias clarebat sanctitate et miraculis, cum quædam Scythiæ gens, qui dicuntur Alani, contra Romanos rebellassent, eosque Romani propter inaccessibiles Meothis fluminis paludes vincere non possent, Romani pactum proposuerunt, ut si qui eos vincerent a tributis decem annis liberi essent. Sicambri, quorum tunc temporis rex erat Priamus, Alanos vicerunt, et ob hoc a Valentiniano imperatore honore et munere digni habitii, ab eo lingua Græca Franci, id est feroces appellati sunt. Post annos decem cum exigentibus Romanis tributa solvere nollent, et insuper audacter rebellarent, Valentinianus eos bello victos contrivit, et regem eorum Priamum peremit. Post Priamum filio ejus Marcomiro regnante, Franci Sicambria egressi in Thoringia Germanorum provincia consederunt. Post Marcomirum filius ejus Faramundus fuit, rex crinitus, a quo Franci crinitos reges habere cœperunt. Post quem Clodius filius ejus regnans Francis a Thoringia advectis Gallias invasit, et capta urbe Tornaco Cameracum usque progressus multos Romanorum in Gallis peremit. Galliæ siquidem a tempore Julii Cæsaris, qui eas decennali bello domuit, sub imperio Romano erant, et ab eis principes recipiebant. Sed omni auxilio destitutæ, Wandalis et Gothis, cæterisque nationibus barbaris expositæ direptioni patebant. Post Clodium Merovecus filius ejus regnavit, qui quia satis utilis fuit, Francos a se Merovingos denominavit. Hujus tempore Attila rex Hunnorum ut fera tempestas ab Aquilone irruens totas Gallias inundavit, et Metis, Treveris, Tungris, Remis, et omnes pene urbès, castra vel oppida, usque Aurelianis, dire excidio exterminavit. Sed tandem ab Ethio Romanorum duce, eisque auxiliantibus Francis, bello victus repatriavit. Anno post mortem sancti Martini LIV factum hoc excidium Gallicarum urbium, Merovechi anno quinto.

Deest hic folium in cod. ms.

Nam quamvis Dagobertus rex esset egregius bel-lator, sacerdotum Dei et Ecclesiarum pius amator, pauperum Christi largus sublevator, et multarum artium honorum exsecutor, tamen carnalis incontinentiæ morbo nimis laborabat, et inde claritudini nominis sui fœdam infamiæ notam contraxerat, et quod gravius erat Regis regum iram contra se accenderat. Reginas enim suas fictis ex causis alias pro aliis repudiabat, ipsis quoque desponsatis pelli-

cum amores superducebat. Et quamvis adeo deditus esset carnali commercio, nullam tamen spem propagandæ posteritatis habebat, ex nulla tot uxorum filio suscepto. Permaxime ergo dolebat, quia se Dei offensam incurrisse sentiebat, præsertim quod ex regio patrum suorum semine nullum superesse sciebat præter se, et fratrem suum Charibertum. Qui Charibertus propter simplicitatem nimiam minus idoneus erat ad regni gubernaculum. Sed quamvis desperaret de prolis posteritate, non tamen desperans de Dei miseratione, præcordialiter eum deprecabatur ut sibi ex ejus nutu filius daretur, qui sibi in regimine regni subrogaretur. Justus et pius Dominus, qui hominum erratibus ad iram attrahitur, precibus etiam humilium ad misericordiam reducit. Rex siquidem Dagobertus dum circumiret Austrasiam nono anno regni sui, puellam quamdam Ragnetrudem nomine, vultus elegantia laudabilem, genere etiam inter Austrasios non ignobilem, cum regii cultus honore uxorem sibi junxit. Quæ Deo ita volente eodem anno ei filium genuit, quem sacro fonte regeneratum Sigebertum nominavit.

Peracto aliquanto tempore rex Dagobertus cum omni exercitu suo magno tripudians gaudio anno regni sui XI Mettis adiit, ibique procerum et pontificum conventum adesse jussit, eorumque consilio et consensu filium suum Sigebertum in regnum Austrasiorum sublimavit, sedemque regni Mettis habere permisit, partem etiam thesaurorum sufficientem tradidit. Post annum nascitur regi Dagoberto filius, qui Clodoveus est nuncupatus. Qui iterum cunctis primatibus Austrasiæ et Neustriæ in generali conventu congregatis, iterum divisionem regni inter duos filios ordinavit, eorum consilio et assensu confirmavit, datis et acceptis invicem pactis et sacramentis, ut scilicet determinato utriusque regni certo limite, Sigibertus regnaret super Austrasiam, Clodoveus vero regeret Neustriam. Eam partem Franciæ quæ spectat ad meridiem et orientem vocabant Austrasiam, eam quæ vergit ad aquilonem et occidentem vocabant Neustriam.

Rex Dagobertus, tam juste et tam prudenter regno utroque ordinato, ne aliquando aliquo modo vel fratres inter se fraterno odio dissiderent, vel regnum in se ipso divisum civilis belli desolaretur scandalo, anno regni sui XVII mortuus, et Parisius in basilica Sancti Dionisii sepultus, regnum dimisit ab exteris pacatum gentibus, et in nullo diminutum a suis finibus. Post cujus obitum duo reges et fratres Sigibertus et Clodoveus se quisque in regno suo agebant prudenter, et inter suos valebant potenter. Interea Pipinus major domus ex hac luce est subtractus, qui ipsum Sigibertum paterne nutrierat a puero, et valido sui auxilii sustentaverat brachio. Hic omnimodis regno utilis, genere, potentia, prudentia, et fortitudine super omnes nominabilis, Grimoardum filium suum rerum suarum hæredem fecit: duas quoque filias suas Gertrudem

et Beggam ad laudem et gloriam generis sui post se reliquit : quarum una Gertrudis, Christo quam sponso carnali malens nubere, sanctæ religionis proposito inserviens, in Nivalensi cœnobio, a sua matre fundato, spiritualem prolem adhuc non desinit Deo gignere. Soror ejus Begga, nupta Ansigiso, sancti Arnulfi Mettensis episcopi filio, regiæ dignitatis decus, quod penitus disperserat per regum Francorum inauditam desidiam, per suam reparavit prosopiam. Ipsa siquidem genuit Pipinum, Pipinus Carolum, qui Tudetes, id est Martellus, est agnominatus, Carolus Pipinum primum regem, Pipinus Carolum, cognomento Magnum, Francorum regem et imperatorem Romanorum, qui eo honoris et potentæ processit, ut nullus de regibus Francorum vel ante eum vel post eum comparari potuerit.

Grimoaldus pro patre suo Pipino constitutus major domus potenter in aula Sigiberti regis principabatur, et domi militiæque regnum viriliter tatabatur. Quia vero Sigibertus rex Grimoaldum majorem domus sibi in omnibus fidelem, morigerum et cooperatorem eatenus erat expertus, filium ejus Childbertum regni Austrasiorum hæredem delegerat, hoc tamen proposito conditionis tenore si ipsum contingeret sine liberis obire. Rex quidem, utpote futurorum nescius, quod tunc sibi videbatur ex temporis convenientia fecit; postea vero filium genuit, quem nomine patris sui Dagobertum vocavit. Et priori testamento ad irritum tracto, hunc natriendum commisit majori domus Grimoaldo, ut ejus potentia contra omnes tutus sublimaretur in Austrasiorum regno. Ipse autem Sigibertus duodecim monasteria in diversis regni sui partibus ædificavit, eisque ex suis redditibus regia liberalitate necessaria suppeditavit : ut illic sub apostolicæ vitæ regula viventes, dum sua meterent carnalia, sibi

A seminarent spiritualia. Inter quæ eminent in nostra vicinia Stabulaus, et Malmundarium, cœnobio infra silvam Ardennam sita, quæ idem rex a se cooperante sibi majore domus Grimoaldo constructa, S. Remaclo Tungrensi episcopo tradit ordinanda. Expletis autem ætatis suæ annis xxxi, regui autem xxviii, anno ab Incarnatione Domini 642 a transitu S. Martini anno ccxliiii, Rex terribilis apud omnes reges terræ, qui aufert spiritum principum, in flore juvenilis ætatis eum acerba morte rapuit de præsentis sæculo nequam, et in cœlesti curia ei contulit veræ dignitatis gloriam. Obiit Kalendis Februarii, et sepultus est in urbe Mettis, quæ regni sui sedes fuerat, in basilica quam ad laudem et gloriam Dei in honore sancti Martini gloriosi confessoris regia liberalitate construxerat, quæ sita est ad radices montis, qui plurimus imminet urbi, adversasque aspectat desuper arces.

O quam multos sæpe ambitio decepit! o quam multos perfidos divina ultio sæpe pessum dedit! Mortuo Sigiberto rege, Grimoaldus major domus Dagobertum filium ejus suæ fidei commendatum, ut Austrasiorum potiretur regno, tonsoravit in clericum, consilio Didonis Pictaviensis episcopi, qui fuit avunculus sancti martyris Leodegarii, et per manum ipsius Didonis insontem puerulum in Scotiam direxit exsilio irrevocabili. Filium vero suum Childbertum Austrasiorum regno constituit regem. Franci, ægre ferentes perfidiam Grimoaldi, captum eum destinant Parisius ad judicium regis Clodovei, qui fuit frater Sigiberti. Quem Clodoveus vinculatum carceri mancipavit, et crudeliter, ut dignus erat, usque ad mortem tormentavit. Austrasii Hildricum filium Clodovei assumunt, et in regno Austrasiorum, quod Sigibertus patruus ejus tenuerat, regem constituunt. Hic est Hildricus rex, ad cujus tempus fuit sanctus Lambertus martyr et episcopus. . .

VITA S. MACLOVII SIVE MACHUTII

EPISCOPI ET CONFESSORIS

AUCTORE SIGEBERTO GEMBLACENSI

(Apud Surium, *Acta Sanctorum*, Nov. die xv.)

EPISTOLA AUCTORIS.

AD THIETMARUM ABBATEM GEMBLACENSEM.

Vita piissimi confessoris Christi Maclovii, qui etiam Machutes dictus est, diligenter, quantum ad veritatem historiæ, antiquorum stylo erat exarata : sed quia minus ordinate digesta, minus composite descripta, ad hæc barbarismis et solæcismis nimis erat confusa, longo oblivionis et negligentie situ adeo latebat obducta, ut quasi nullius auribus digna, jam ab hominum recesserit memoria. Sed, conside-

D rato quia non omnino perdit æstimationem pretii pretiosum metallum, quamvis jaceat rudere terræ infossum, vel scabredine rubigenis decoloratum : placuit, venerabilis Pater Tietmare, tuæ paternitati, ut juberis meæ pusillitati, ut, inspecto historiæ textu, et pro posse eraso vitiorum contractu, meliorarem illam quantulocunque sermonis cultu. Ego qui jussioni contravenire non debui, opus injunctum exsecutus sum, non quidem ut volui, sed quomodo pro ingenii tenuitate valui. More enim rusticani fa-